

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. november 12.*

„Előzetes döntéshozatali eljárás — Jogszabályok közelítése — Szellemi tulajdon — Szerzői jog és szomszédos jogok — 2001/29/EK irányelv — Kizárólagos többszörözési jog — Kivételek és korlátozások — 5. cikk, (2) bekezdés, a) és b) pont — Reprográfiai kivétel — A magáncélú másolatra vonatkozó kivétel — A következetesség igénye a kivételek alkalmazása során — A »méltányos díjazás« fogalma — Méltányos díjazás címén díj kivetése a multifunkcionális nyomtatókra — Arányos díj — Átalánydíj — Az átalánydíj és az arányos díj halmozódása — Számítási mód — A méltányos díjazás kedvezményezettjei — Szerzők és kiadók — Kották”

A C-572/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2013. november 8-án érkezett, 2013. október 23-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Hewlett-Packard Belgium SPRL**

és

a **Reprobel SCRL** között,

az **Epson Europe BV**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský (előadó), M. Safjan, A. Prechal és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. január 29-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Hewlett-Packard Belgium SPRL képviselőjében T. van Innis avocat,

* Az eljárás nyelve: francia.

- a Repobel SCRL képviselőjében A. Berenboom, J.-F. Puyraimond, P. Callens, D. De Marez és T. Baumé avocats,
 - az Epson Europe BV képviselőjében B. Van Asbroeck, E. Cottenie és J. Debussche avocats,
 - a belga kormány képviselőjében J.-C. Halleux és T. Materne, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: F. de Visscher avocat,
 - a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,
 - Írország képviselőjében E. Creedon, E. McPhillips és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: J. Bridgman BL,
 - az osztrák kormány képviselőjében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,
 - a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
 - a portugál kormány képviselőjében L. Inez Fernandes és T. Rendas, meghatalmazotti minőségben,
 - a finn kormány képviselőjében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviselőjében J. Hottiaux és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2015. június 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) 5. cikke (2) bekezdése a) és b) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Hewlett-Packard Belgium SPRL (a továbbiakban: Hewlett-Packard) és a Repobel SCRL (a továbbiakban: Repobel) között folyamatban lévő azon peres eljárásban terjesztették elő, amelynek tárgya az utóbbi által a Hewlett-Packardtól követelt, a többszöröségi jog alóli kivételek címén járó méltányos díjazásnak megfelelő összegek megfizetése volt.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2001/29 irányelv (31), (32), (35) és (37) preambulumbekzdésének szövege a következő:
„(31) Megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a jogosultak különböző csoportjainak, valamint a jogosultak és a védelemben részesülő művek és teljesítmények felhasználói csoportjainak jogai és érdekei között. A jogok tekintetében a tagállamok által megállapított kivételeket és korlátozásokat az új elektronikus környezet fényében felül kell vizsgálni. Az egyes engedélyköteles cselekményekre vonatkozó kivételek és korlátozások terén fennálló különbségek közvetlen negatív hatást gyakorolnak a belső piac működésére a szerzői jog és szomszédos jogok terén. Ezek a különbségek a művek határokon átnyúló felhasználása, illetve a határokon átnyúló

tevékenységek továbbfejlődésének következtében még erőteljesebbé válhatnak. A belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében ezeket a kivételeket és korlátozásokat egységesebben kell meghatározni. A harmonizáció mértékét az határozza meg, hogy az adott kivételek és korlátozások hogyan hatnak a belső piac zavartalan működésére.

- (32) Ez az irányelv a többszörözés joga, valamint a nyilvánossághoz közvetítés joga alóli valamennyi kivételt és korlátozást kimerítően sorolja fel. Egyes kivételek, illetve korlátozások – esettől függően – kizárólag a többszörözés jogára vonatkoznak. Az említett felsorolás kellően figyelembe veszi a tagállamok eltérő jogi hagyományait, ugyanakkor célja egy működőképes belső piac biztosítása. A tagállamoknak e kivételeket és korlátozásokat koherens módon kell alkalmazniuk; e követelmény megvalósulását a végrehajtó rendelkezések jövőbeli felülvizsgálata során értékelni kell.

[...]

- (35) A kivételek vagy korlátozások egyes eseteiben a jogosultaknak méltányos díjazás jár, hogy ezáltal a védelemben részesülő műveik és egyéb teljesítményeik felhasználása ellenében megfelelő ellentételezésben részesüljenek. E méltányos díjazás formájának, részletszabályainak és lehetséges mértékének megállapításánál figyelembe kell venni minden egyes eset sajátos körülményeit. A körülmények értékelésénél alkalmazható szempont lehet a jogosultaknál az érintett cselekmény miatt felmerülő esetleges kár mértéke. Amennyiben a jogosultak már valamilyen formában – például egy felhasználási díj részeként – díjazásban részesültek, külön vagy további díjazás őket nem illetheti meg. A méltányos díjazás mértékének megállapításakor teljes egészében figyelembe kell venni az ezen irányelv szerinti műszaki intézkedések alkalmazásának mértékét. Olyan helyzetekben, amikor a jogosultat ért hátrány csak minimális lenne, díjfizetési kötelezettség nem keletkezhet.

[...]

- (37) A reprográfiára vonatkozó hatályos nemzeti szabályozások nem képeznek jelentős akadályt a belső piac működésében. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a reprográfia tekintetében kivételt, illetve korlátozást állapítsanak meg.”

4 A 2001/29 irányelv 2. cikke szerint:

„A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

- a) a szerzők számára műveik tekintetében;
- b) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;
- c) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;
- d) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és többszörözött példányai tekintetében;
- e) a műsorsugárzó szervezetek számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.”

5 A 2001/29 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a 2. cikkben szabályozott többszörözési jog alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a következő esetekben:

- a) papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözés tekintetében – a kották kivételével –, feltéve hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek;
- b) bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek, amelynek meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy az érintett művel vagy más védelem alatt álló teljesítménnyel kapcsolatban alkalmaztak-e a 6. cikkben meghatározott műszaki intézkedést;

[...]”

6 Az említett irányelv 5. cikkének (5) bekezdése értelmében:

„Az (1), a (2), a (3) és a (4) bekezdésben foglalt kivételek és korlátozások kizárólag olyan különös esetekben alkalmazhatók, amelyek nem sérelmesek a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.”

A belga jog

7 A szerzői és szomszédos jogokról szóló, 1994. június 30-i törvénynek (loi du 30 juin 1994 sur le droit d’auteur et aux droits voisins, *Moniteur belge* 1994. július 27-i száma, 19297. o.; a továbbiakban: LDA) az alapeljárás tényállására alkalmazandó változata 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Kizárólag az irodalmi vagy művészeti alkotás szerzője jogosult annak bármilyen módon és formában történő – közvetlen vagy közvetett, ideiglenes vagy tartós, teljes vagy részleges – többszörözésére vagy a többszörözés engedélyezésére.

[...]”

8 Az LDA 22. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Amennyiben a művet jogszerűen közzétették, a szerző nem tilthatja meg:

[...]

4° képzőművészeti művek és műtárgyak teljes, illetve részbeni, valamint egyéb grafikai vagy hasonló hordozóra rögzített művek rövid részleteinek többszörözését, amennyiben a többszörözés szigorúan magáncélra történik, és nem sérti a mű rendes felhasználását;

4a° képzőművészeti művek és műtárgyak teljes, illetve részbeni, valamint egyéb grafikai vagy hasonló hordozóra rögzített művek rövid részleteinek többszörözését, amennyiben a többszörözés szemléltetés érdekében oktatási célra, valamint tudományos kutatás céljára történik, a nem nyereségérdekelt cél által indokolt terjedelemben, amennyiben az nem sérti a mű rendes felhasználását [...]

5° a hangzó és audiovizuális alkotások családi körben végzett és arra korlátozódó többszörözését.”

- 9 Az LDA 59–61. cikke a következőket írja elő:

„59. cikk

A grafikai vagy hasonló hordozóra rögzített művek szerzői vagy kiadói azok többszörözése után díjazásra jogosultak, beleértve a 22. cikk (1) bekezdésének 4°. és 4a.°pontjában [...] foglalt feltételek szerinti többszörözést is.

A díjazást a védett művek többszörözésére alkalmas készülékek gyártója, importőre vagy Közösségen belüli vevője fizeti, e készülékeknek az államterületen történő forgalomba hozatalakor.

60. cikk

Ezenkívül a készült másolatok számától függően meghatározott arányos díjazást kell fizetnie a műveket másoló jogi vagy természetes személyeknek, vagy ezek helyett azon személyeknek, akik visszterhesen vagy ingyenesen többszöröző berendezést bocsátanak mások rendelkezésére.

61. cikk

A Conseil des ministres [minisztertanács] által kibocsátott rendelettel a király állapítja meg az 59. és 60. cikkben hivatkozott díjak összegét. A 60. cikkben hivatkozott díjazás az érintett ágazatoktól függően kiigazítható.

A király állapítja meg e díjak beszédésének, felosztásának és ellenőrzésének végrehajtási szabályait, valamint azok megfizetése esedékességének időpontját.

Nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése hiányában az 59. és 60. cikkben előírt díjazás egyenlő részben oszlik meg a szerzők és a kiadók között.

Az általa megállapított feltételek és részletes végrehajtási szabályok szerint a király megbíz azzal egy valamennyi jogkezelő társaságot képviselő társaságot, hogy gondoskodjon a díjazás beszédéséről és felosztásáról.”

- 10 Az LDA 59. és 60. cikkében említett átalánydíjak és az arányos díjak összegeit a grafikai vagy hasonló hordozóra rögzített művek magáncélú vagy oktatási célú többszörözéséért a szerzőknek és a kiadóknak járó díjazásról szóló, 1997. október 30-i királyi rendelet (arrêté royal du 30 octobre 1997 relatif à la rémunération des auteurs et des éditeurs pour la copie dans un but privé ou didactique des œuvres fixées sur un support graphique ou analogue; a továbbiakban: királyi rendelet) 2., 4., 8. és 9. cikke állapítja meg. E cikkek a következőképpen rendelkeznek:

„2. cikk

(1) A fénymásolókra alkalmazandó átalánydíjak összege a következő:

- 1° [5,01] euró a percenként kevesebb, mint 6 másolatot készítő fénymásoló után;
- 2° [18,39] euró a percenként 6 és 9 közötti másolatot készítő fénymásoló után;
- 3° [60,19] euró a percenként 10 és 19 közötti másolatot készítő fénymásoló után;
- 4° [195,60] euró a percenként 20 és 39 közötti másolatot készítő fénymásoló után;
- 5° [324,33] euró a percenként 40 és 59 közötti másolatot készítő fénymásoló után;

6° [810,33] euró a percenként 60 és 89 közötti másolatot készítő fénymásoló után;

7° [1 838,98] euró a percenként több mint 89 másolatot készítő fénymásoló után.

Az átalánydíjak összegének megállapítása céljából a fekete-fehér másolás sebességét veszik figyelembe, azon készülékek esetében is, amelyek színes másolatokat készítenek.

(2) A stencilgépekre és irodai ofszetgépekre alkalmazandó átalánydíjak összege a következő:

1° [324,33] euró a stencilgép után;

2° [810,33] euró az irodai ofszetgép után.

[...]

4. cikk

Az olyan készülékek esetében, amelyek több, a 2. és 3. cikkben leírt funkcióknak megfelelő funkciót foglalnak magukban, az átalánydíjak összege a 2. és 3. cikkben előírt összegek közül a legmagasabb olyan összeg, amely az összes funkciót magában foglaló, egész készülékre alkalmazható.

[...]

8. cikk

A díjfizetésre kötelezett 10–12. cikkben meghatározott együttműködésének hiányában az arányos díjak összege a következő:

1° [0,0334] euró a védett műről készült másolatonként;

2° [0,0251] euró a védett műről oktatási vagy nyilvános haszonkölcsönbe adó intézmény által használt készülék segítségével készült másolatonként.

Az 1. pontban szereplő összeget a színes védett művekről készült színes másolatok esetében kettővel kell szorozni.

9. cikk

Amennyiben a díjfizetésre kötelezett az arányos díjak beszedését illetően együttműködést tanúsít a jogkezelő társasággal, annak összege a következő:

1° [0,0201] euró a védett műről készült másolatonként;

2° [0,0151] euró a védett műről oktatási vagy nyilvános haszonkölcsönbe adó intézmény által használt készülék segítségével készült másolatonként.

Az 1. pontban szereplő összeget a színes védett művekről készült színes másolatok esetében kettővel kell szorozni.”

- 11 A királyi rendelet 8. és 9. cikkében hivatkozott együttműködést a rendelet 10–12. cikke határozza meg. A 10. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A díjfizetésre kötelezett együttműködött az arányos díjak beszedésében, amennyiben:

- 1° az érintett időszak vonatkozásában a 3. szakasz rendelkezéseinek megfelelően benyújtotta bevallását a jogkezelő társaság részére;
- 2° a bevallás benyújtásának időpontjában ideiglenesen megfizette a jogkezelő társaság részére a védett művekről készült bevallott számú másolat és a 9. cikkben hivatkozott releváns díj szorzatának megfelelő összeget; és
- 3° a) a bevallás jogkezelő társaság részére való benyújtását követő 200 munkanapos határidő lejárta előtt a jogkezelő társasággal egyetértésben megbecsülte az érintett időszak során a védett művekről készített másolatok számát; vagy
b) megadta a 14. cikkben hivatkozott szakértői vélemény kialakításához szükséges információkat, amennyiben a jogkezelő társaság e cikknek megfelelően szakértői véleményt kért.”

- 12 A királyi rendelet 26. cikke előírja:

„(1) Legkésőbb a jelen rendelet hatálybalépésétől számított második év végén, majd azt követően ötévente a jogkezelő társaság felmérést készítet egy független szervvel a grafikai vagy más hasonló adathordozókon rögzített művek magán- vagy oktatási célú – Belgiumban történő – másolására vonatkozóan.

(2) E felmérés célja többek között az alábbiak megállapítása:

- 1° a használt készülékek száma és azok megoszlása tevékenységi ágazonként;
- 2° az e készülékek segítségével készített másolatok mennyisége és e mennyiség megoszlása tevékenységi ágazonként;
- 3° a grafikai vagy hasonló adathordozón rögzített védett művekről e készülékek segítségével készített másolatok mennyisége és e mennyiség megoszlása tevékenységi ágazonként;
- 4° a védett művekről készült másolatok mennyiségének megoszlása a grafikai vagy hasonló adathordozón rögzített védett művek különböző kategóriái szerint;
- 5° a díjfizetésre kötelezett személyek által a grafikai vagy hasonló adathordozókon rögzített művek magán- vagy oktatási célú többszörözésére fordított összeg, valamint e személyek által a reprográfia címén járó díjakra fordított összeg.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 A Hewlett-Packard otthoni, illetve vállalati felhasználású reprográfiai berendezéseket, többek között „multifunkcionális” készülékeket importál Belgiumba, amelyek fő funkciója a nyomtatás, a nyomtatási minőségtől függően eltérő sebességgel.
- 14 A Reobel az a jogkezelő társaság, amelynek feladata a reprográfiai kivétel alapján járó méltányos díjazásnak megfelelő összegek beszedése és felosztása.

- 15 A Reprobel 2004. augusztus 16-i faxüzenetével tájékoztatta a Hewlett-Packardot arról, hogy a multifunkcionális nyomtatók értékesítése után főszabály szerint nyomtatókészülékenként 49,20 euró összegű díjat kell fizetni.
- 16 Miután a Hewlett-Packard és a Reprobel között folyó tárgyalások, illetve levélváltások révén nem sikerült megállapodni a multifunkcionális nyomtatókra alkalmazandó díjról, a Hewlett-Packard a 2010. március 8-i idézéssel a tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság) előtt keresetet indított a Reprobel ellen. Egyrészt azt kérte, hogy e bíróság mondja ki, hogy semmilyen díjazást nem kell fizetnie az általa forgalmazott készülékek után, másodlagosan pedig, hogy az általa fizetett díjak megfelelnek a 2001/29 irányelv fényében értelmezett belga szabályozás alkalmazásában fizetendő méltányos díjazásnak. Másrészt azt kérte, hogy kötelezzék a Reprobelt arra, hogy 10 millió euró összegű bírság terhe mellett az év folyamán végeztesen egy, a királyi rendelet 26. cikkében hivatkozottnak megfelelő felmérést, többek között a vitatott készülékek számát, és azoknak a védelem alatt álló művek másolására való tényleges felhasználását illetően, amely össze is hasonlítja e felhasználást minden más, a védelem alatt álló művek többszörözésére használt készülék tényleges felhasználásával.
- 17 2010. március 11-én a Reprobel ugyanezen bíróság elé idéztette a Hewlett-Packardot a célból, hogy e bíróság kötelezze őt átmenetileg az általa a királyi rendelet végrehajtása alapján e díjazás címén esedékesnek vélt, euróban megállapított összeg megfizetésére.
- 18 A tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság) elrendelte e két ügy egyesítését.
- 19 2012. november 16-i ítéletével a tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság) megállapította, hogy az LDA 59. cikkének első bekezdése és 61. cikkének harmadik bekezdése összeegyeztethetetlen az uniós joggal.
- 20 A Hewlett-Packard és a Reprobel fellebbezést nyújtottak be ezen ítélet ellen a kérdést előterjesztő bíróságnál.
- 21 A cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- 1) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjában és 5. cikke (2) bekezdése b) pontjában szereplő »méltányos díjazás« kifejezést eltérően kell-e értelmezni attól függően, hogy a papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözést bármilyen felhasználó végzi, vagy egy természetes személy által magáncélra végzett, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözésről van szó? Igenlő válasz esetében milyen szempontokon kell alapulnia az eltérő értelmezésnek?
 - 2) Úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontját és 5. cikke (2) bekezdése b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy a jogosultaknak járó méltányos díjazást a következő formában állapítsák meg:
 - a) a védelem alatt álló művek másolására alkalmas készülékek gyártója, importőre vagy Közösségen belüli vevője által e készülékeknek az államterületen történő forgalomba hozatalakor fizetett átalánydíj, amelynek összegét kizárólag azon sebesség alapján állapítják meg, amellyel a fénymásoló percenként meghatározott számú másolatot képes készíteni, a jogosultak által esetlegesen elszenvedett egyéb hátránnyal való egyéb összefüggés nélkül, és

- b) kizárólag a készített másolatok számával megszorított egységár alapján meghatározott arányos díj, amely attól függően változik, hogy [a díjfizetésre kötelezett] együttműködött-e e díj beszedését illetően, amelyet a műveket másoló természetes vagy jogi személyeknek kell megfizetniük, vagy adott esetben az előbbieket helyett azon személyeknek, akik visszterhesen vagy ingyenesen bocsátanak többszörözésre alkalmas készüléket mások rendelkezésére?

Az e kérdésre adott nemleges válasz esetén melyek azok a releváns és következetes szempontok, amelyeket a tagállamoknak az uniós jognak megfelelően annak érdekében kell követniük, hogy a díjazást méltányosnak lehessen tekinteni, és az érintett személyek között helyreálljon a megfelelő egyensúly?

- 3) Úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontját és 5. cikke (2) bekezdése b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy a jogosultaknak járó méltányos díjazás felét a szerzők által létrehozott művek kiadóinak juttassák, anélkül hogy a kiadókat bármilyen kötelezettség terhelné arra nézve, hogy biztosítsák, akár közvetve is, hogy a szerzők a tőlük elvont díjazás egy részében részesüljenek?
- 4) Úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontját és 5. cikke (2) bekezdése b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy a jogosultakat megillető méltányos díjazás beszedésének olyan differenciálatlan rendszerét vezessék be – általány és a készített másolatok utáni díj formájában –, amelynek bár csupán hallgatólagosan, de bizonyosan részben a zenei kották másolása és a jogsértő többszörözés is részét képezi?”

- 22 2014. február 7-i közbenső ítéletével a cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) engedélyezte az Epson Europe BV számára az alapeljárásba való beavatkozást.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

- 23 A Reprobel és a belga kormány vitatja a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának értelmezésére irányuló kérdések elfogadhatóságát, azzal az indokkal, hogy a kért értelmezés nem mutat összefüggést az alapeljárás tárgyával.
- 24 E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a tagállami bíróságok közötti, az EUMSZ 267. cikk szerinti együttműködés keretében egyedül az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági döntésért felelős tagállami bíróságok feladata az egyes ügyek sajátosságaira figyelemmel megítélni azt, hogy egyrészt az ítéleteik meghozatala szempontjából szükséges-e az előzetes döntéshozatal, másrészt, hogy a Bíróság elé terjesztett kérdések relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (Padawan-ítélet, C-467/08, EU:C:2010:620, 21. pont).
- 25 Mivel az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns mivoltát vélelmezni kell, a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, ha nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, a probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az előterjesztett kérdésekre hasznos választ tudjon adni (Blanco Pérez és Chao Gómez ítélet, C-570/07 és C-571/07, EU:C:2010:300, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 26 Márpedig jelen esetben nem ez a helyzet. Úgy tűnik ugyanis, hogy a kért értelmezés az uniós jogra vonatkozik, és amennyiben az alapeljárás tárgyát képező méltányos díjazás megfizetésére vonatkozó kötelezettség többek között azokat a természetes személyeket is terheli, akik magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgálva végzik a többszörözést, nem nyilvánvaló, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának kért értelmezése ne lenne semmilyen összefüggésben az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve, hogy hipotetikus jellegű lenne.
- 27 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az első kérdésről

- 28 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontját és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját az e rendelkezésekben említett „méltányos díjazás” fogalmát illetően úgy kell-e értelmezni, hogy különbséget kell tenni aszerint, hogy a papíron vagy más hasonló hordozón történő többszörözést fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatással járó eljárással bármely felhasználó végzi, vagy pedig azt természetes személy, magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló célból végzi.
- 29 A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint a tagállamok a többszörözési jog alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözés esetében – a kották kivételével –, feltéve hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek (a továbbiakban: reprográfiai kivétel).
- 30 Mivel a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja nem határozza meg pontosan azokat a felhasználókat, akikre a reprográfiai kivétel vonatkozik, sem az e rendelkezésben említett többszörözés célját, illetve azt, hogy e többszörözés magánkontextusban történik-e, vagy sem, e kivétel úgy értendő, mint amely valamennyi felhasználói csoportra vonatkozik, ideértve a természetes személyeket is, a többszörözés céljától függetlenül, vagyis ideértendőek a magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözések is.
- 31 Ami a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját illeti, az úgy rendelkezik, hogy a tagállamok kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek (a továbbiakban: magáncélú másolat kivétele).
- 32 Mivel e rendelkezés kifejezetten arra utal, hogy az ott említett többszörözéseket „bármely hordozón” végezhetik, az úgy értendő, mint amely kiterjed a papíron vagy más hasonló hordozón végzett többszörözésekre is. Egyébként, mivel az említett rendelkezés nem határozza meg pontosan a szóban forgó többszörözés technikáját, az úgy értendő, mint amely nem zárja ki az alkalmazási köréből a valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözéseket sem.
- 33 Ebből következik, hogy a reprográfiai kivételre, illetve a magáncélú másolatra vonatkozó rendelkezések alkalmazási köre két részre osztható.
- 34 Konkrétabban fogalmazva, míg a természetes személyek által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló célból végzett többszörözések mind a reprográfiai kivétel, mind a magáncélú másolat hatálya alá is tartozhatnak, a természetes személyektől eltérő felhasználók által végzett többszörözések – akárcsak a természetes személyek által nem magáncélra vagy kereskedelmi célból végzett többszörözések – kizárólag a reprográfiai kivétel hatálya alá tartozhatnak.

- 35 A „méltányos díjazás” fogalmát illetően előljáróban hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság korábban már kimondta, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett „méltányos díjazás” fogalma az uniós jog önálló fogalma, amelyet minden olyan tagállamban, amelyben a magáncélú másolat kivételét bevezették, egységesen kell értelmezni (Padawan-ítélet, C-467/08, EU:C:2010:620, 37. pont).
- 36 A Bíróság azt is kimondta, hogy a méltányos díjazást szükségképpen a védelem alatt álló művek szerzőinek okozott hátrány alapján kell kiszámítani. Ugyanis a 2001/29 irányelv (35) és (38) preambulumbekzdéséből az következik, hogy a méltányos díjazás keletkezése és mértéke a szerző oldalán a védelem alatt álló művének engedély nélküli többszörözéséből eredő hátrányhoz kötődik. Ebből a szemszögből nézve a méltányos díjazást úgy kell tekinteni, mint a szerző által elszenvedett hátrány ellenértékét (lásd ebben az értelemben: Padawan-ítélet, C-467/08, EU:C:2010:620, 40. és 42. pont).
- 37 Kétségtelen, hogy a Padawan-ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620) alapját képező ügy tárgyát kifejezetten a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja képezte. Ugyanakkor ebben az ítéletben a Bíróság a méltányos díjazás fogalmát többek között az ezen irányelv (35) preambulumbekzdésére alapított érvekre figyelemmel értelmezte, amely érvek az irányelv 5. cikkében felsorolt valamennyi olyan kivételre irányadók, amelyek esetében a méltányos díjazást megkövetelik. Az említett ítéletben kialakított ítélkezési gyakorlatot ennél fogva, amint az a jelen ítélet 36. pontjában említésre került, *mutatis mutandis* relevánsnak kell tekinteni az említett irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának értelmezése szempontjából is (lásd ebben az értelemben: VG Wort és társai ítélet, C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:426, 73. és 77. pont).
- 38 Ezt a következtetést erősíti meg a kivételek alkalmazásakor a tagállamoktól megkövetelt következetességre alapított érv is, amely – amint az az 2001/29 irányelv (32) preambulumbekzdésének utolsó mondatából is kiderül – köti ez utóbbiakat.
- 39 Ugyanis az ezen – egymást részben átfedő – kivételek alkalmazása során érvényesítendő következetesség nem lenne biztosítható, ha a tagállamok szabadon határozhatnák meg a méltányos díjazás megállapítására szolgáló módszert az azonos feltételek mellett végzett többszörözések tekintetében, kizárólag annak függvényében, hogy csupán e kivételek egyikéről vagy másikáról rendelkeztek, vagy pedig azokról egyszerre, illetve egymást követően rendelkeztek.
- 40 Ezen elemek alapján meg kell vizsgálni, hogy szükséges-e eltérésről rendelkezni a méltányos díjazást illetően a reprográfiai kivétel alkalmazásánál a természetes személyek által, magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözések és a más felhasználók által, illetve a más célből végzett többszörözések között.
- 41 E tekintetben, figyelemmel a jelen ítélet 36. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatra, az az eset, amikor a többszörözést a reprográfiai kivétel keretében valamely természetes személy végzi magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló célből, a méltányos díjazásra tekintettel nem hasonlítható össze azzal az esettel, amikor bár szintén ugyanezen reprográfiai kivétel keretében végeznek többszörözéseket, de azokat vagy természetes személytől eltérő személy végzi, vagy természetes személy végzi ugyan, de vagy nem magáncélból, vagy közvetlenül vagy közvetve kereskedelmi célt szolgálva, hiszen a jogosultak által ezekben az (eltérő) esetekben elszenvedett hátrányok általában nem azonosak.
- 42 Következésképpen szükség van különbségtételre a reprográfiai kivételen belül a méltányos díjazást illetően egyrészt a természetes személyek által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló célből végzett többszörözések, másrészt a természetes személyek által, de vagy nem magáncélra, vagy közvetlenül vagy közvetve kereskedelmi célt szolgálva végzett többszörözések, valamint a felhasználók más csoportjai által végzett többszörözések megvalósulása között.

- 43 Figyelemmel az előbbi megfontolásokra, az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontját és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját az e rendelkezésekben említett „méltányos díjazás” fogalmát illetően úgy kell értelmezni, hogy különbséget kell tenni aszerint, hogy a papíron vagy más hasonló hordozón történő többszörözést fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatással járó eljárással bármely felhasználó végzi, vagy pedig azt természetes személy, magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló célból végzi.

A harmadik kérdésről

- 44 Harmadik kérdésével, amelyet célszerű másodikként vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely lehetővé teszi a tagállamnak, hogy a jogosultakat megillető méltányos díjazás egy részét a szerzők által létrehozott művek kiadóinak juttassa, anélkül hogy e kiadókat bármilyen kötelezettség terhelné arra nézve, hogy biztosítsák, akár közvetve is, hogy a szerzők a díjazás tőlük elvont részét megkapják.
- 45 Előljáróban hangsúlyozni kell, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által alkalmazott ezen megfogalmazásból az következik, hogy e bíróság kérdése arra az esetre utal, amikor a kiadóknak átutalt díjazás az egyébként a 2001/29 irányelv értelmében vett többszörözési jog jogosultjait megillető díjazást igencsak megnyirbálja.
- 46 A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a tagállamok azon lehetősége, hogy e rendelkezések alól kivételeket állapítsanak meg, annak a kötelezettségnek van alárendelve, hogy gondoskodniuk kell a többszörözési jog jogosultjait megillető méltányos díjazás beszedéséről.
- 47 Márpedig, a kiadók nem szerepelnek a többszörözési jog 2001/29 irányelv 2. cikkében meghatározott jogosultjai között.
- 48 Ennélfogva egyrészt, mivel a méltányos díjazás, amely a reprográfiai kivétel, valamint a magáncélú másolat kivétele címén jár, amint az a jelen ítélet 36. pontjából következik, arra szolgál, hogy kiegyenlítse a jogosultak által műveik engedélyük nélküli többszörözése miatt elszenvedett hátrányt, másrészt, mivel a kiadók a 2001/29 irányelv 2. cikke értelmében nem minősülnek e kizárólagos többszörözési jog jogosultjainak, ez utóbbiak nem szenvednek semmiféle hátrányt e két kivétel értelmében. Így a kiadók nem részesülhetnek díjazásban az említett kivételek címén, ha ezen előnynek az a következménye, hogy megfosztja a többszörözési jog jogosultjait azon méltányos díjazás egészétől vagy egy részétől, amelyre ők ugyanezen kivételek címén jogosultak.
- 49 Az előbbiekből az következik, hogy a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely lehetővé teszi a tagállamnak, hogy a jogosultakat megillető méltányos díjazás egy részét a szerzők által létrehozott művek kiadóinak juttassa, anélkül hogy e kiadókat bármilyen kötelezettség terhelné arra nézve, hogy biztosítsák, akár közvetve is, hogy a szerzők a díjazás tőlük elvont részét megkapják.

A negyedik kérdésről

- 50 Negyedik kérdésével, amelyet célszerű harmadikként vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát

képező, amely a méltányos díjazás beszédésének olyan differenciálatlan rendszerét vezet be, amelynek a zenei kották többszörözései és a jogellenes forrásból származó, jogsértő többszörözések is részét képezik.

- 51 Ami először is a kottákat illeti, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjának szövegéből kifejezetten az következik, hogy a kották nem tartoznak a reprográfiai kivétel hatálya alá. Ennélfogva azokat az e kivétel alapján járó méltányos díjazás kiszámításánál nem lehet figyelembe venni, ideértve azokat az eseteket is, amikor a kották többszörözését természetes személy, magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló célból végzi.
- 52 Figyelemmel a jelen ítélet 33. pontjában tett megállapításra, ugyanez a következtetés adódik főszabály szerint a magáncélú másolat kivételét illetően is. Ha ez nem így lenne, akkor a magáncélú másolat kivételének és a reprográfiai kivételnek a tagállamok által történő együttes vagy párhuzamos alkalmazása következtelen lenne, megsértve ezzel a 2001/29 irányelv (32) preambulumbekkezdése utolsó mondatában említett követelményt.
- 53 Ugyanis, amennyiben a kották többszörözése e kivételek egyike keretében megengedett, míg a másik kivétel keretében tilos lenne, az az érintett tagállamban ellentmondásos jogi helyzetet eredményezne, és lehetővé tenné a kották többszörözésének engedélyezésére vonatkozó tilalom megkerülését.
- 54 E körülményekre tekintettel a kottáknak a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti kizárása úgy értendő, mint amely nem csupán a reprográfiai kivétel alkalmazási körét kívánja korlátozni, hanem a védett művek e típusa számára egy külön rendszert kíván létrehozni, főszabály szerint megtiltva azoknak a jogosultak engedélye nélküli többszörözését.
- 55 Ebből következik, hogy főszabály szerint a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely a méltányos díjazás beszédésének olyan differenciálatlan rendszerét vezet be, amelynek a kották másolása is részét képezi.
- 56 Mindemellett, figyelemmel a 2001/29 irányelv (35) preambulumbekkezdésének utolsó mondatára, nem zárható ki, hogy bizonyos – korlátozott és egyedi – esetekben a kottáknak a magáncélú másolat kivétele keretében végzett, engedély nélküli többszörözése, amennyiben az e többszörözéssel a jogosultaknak esetlegesen okozott hátrány minimális, úgy tekinthető, mint amely összeegyeztethető a jelen ítélet 54. pontjában említett külön rendszerrel.
- 57 Ezt követően, ami a jogsértő többszörözéseket illeti, a Bíróság korábban már kimondta, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem vonatkozik arra az esetre, amikor a magáncélú másolatokat jogellenes forrásból készítik (ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 41. pont).
- 58 Ugyanis a Bíróság szerint, bár a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel kétségtelenül megtiltja a szerzői jog jogosultjai számára, hogy a többszörözés engedélyezésére vagy megtiltására vonatkozó kizárólagos jogukat érvényesítsék olyan személyekkel szemben, akik magáncélú másolatot készítenek műveikről, az említett rendelkezés ugyanakkor nem értelmezhető úgy, mint amely e jog kifejezetten előírt korlátozásán túl előírná, hogy a szerzői jogok jogosultjainak el kell viselniük a jogaiknak a magáncélú másolatok készítésével együtt járó megsértését (lásd: ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 31. pont).
- 59 A Bíróság azt is hangsúlyozta, hogy a 2001/29 irányelv (22) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a kultúra terjesztésének megfelelő ösztönzése nem vezethet a szigorú jogvédelem feladásához, és a művek jogsértő, illetve kalózpéldányai jogellenes terjesztésének eltűréséhez (ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 36. pont), továbbá, hogy alkalmazása során az olyan nemzeti szabályozás,

amely nem tesz különbséget aszerint, hogy a magáncélú többszörözés alapjául szolgáló forrás jogszerű vagy jogellenes, alkalmas arra, hogy megszegjen bizonyos, a 2001/29 irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében meghatározott feltételeket (ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 38. pont).

- 60 Egyrészt ugyanis annak elismerése, hogy e többszörözésre sor kerülhet jogellenes forrásból, elősegíti a jogsértő, illetve kalózpéldányok terjesztését, szükségszerűen csökkentve ezáltal a védelem alatt álló művek értékesítési mennyiségét, illetve a védelem alatt álló művekkel kapcsolatos jogszerű ügyleteket, és ekképpen sérelmesek azok rendes felhasználására (ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 39. pont).
- 61 Másrészt mindez – a jelen ítélet előző pontjában tett megállapításra tekintettel – a szerzői jog jogosultjainak indokolatlan hátrányt okozhatna (ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 40. pont).
- 62 Ezek az érvek, amelyekre a Bíróság a magáncélú másolat kivételével összefüggésben hivatkozott, jellegüknél fogva teljes mértékben átültethetők a reprográfiai kivételre is. Következésképpen a jelen ítélet 58–62. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatot úgy kell tekinteni, hogy az ez utóbbi kivétel értelmezése szempontjából is releváns.
- 63 A reprográfiai kivétel ezen értelmezését erősíti meg az a tény is, hogy a magáncélú másolat kivétele a „bármely hordozón” végzett többszörözésekre vonatkozik, függetlenül attól, hogy a fotómechanikai eljárással vagy ahhoz hasonló hatású eljárással végzett többszörözés papírra vagy más hasonló hordozóra történik. Márpedig e két kivétel tagállamok általi alkalmazása következtelen lenne, megsértve ezzel a 2001/29 irányelv (32) preambulumbekzdése utolsó mondatából következő követelményt, ha a reprográfiai kivételt – ellentétben a magáncélú másolat kivételével – akként fognánk fel, mint amely kiterjed a jogsértő többszörözésekre is.
- 64 A negyedik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával főszabály szerint ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely a méltányos díjazás beszedésének olyan differenciálatlan rendszerét vezet be, amely a zenei kották többszörözéseire is vonatkozik, továbbá e rendelkezésekkel ellentétes az ilyen szabályozás, amely a méltányos díjazás beszedésének olyan differenciálatlan rendszerét vezet be, amely a jogellenes forrásból származó, jogsértő többszörözésekre is kiterjed.

A második kérdéstről

- 65 Második kérdésével, amelyet célszerű utolsóként vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely a jogosultakat megillető méltányos díjazás finanszírozása céljából két díjformát vegyít egymással, nevezetesen egyrészt a védelem alatt álló művek többszörözésére alkalmas készülékek gyártója, importőre vagy Közösségen belüli vevője által e készülékeknek az államterületen történő forgalomba hozatalakor – a többszörözési műveletet megelőzően – megfizetett átalánydíjat, amelynek összegét kizárólag azon sebesség alapján állapítják meg, amellyel e készülékek a többszörözést végezni képesek, másrészt egy kizárólag az elvégzett többszörözések számával megszorított egységár alapján – a többszörözési műveletet követően – meghatározott arányos díjat, amely attól függően változik, hogy a díjfizetésre kötelezett együttműködött-e a díj beszedését illetően, amely főszabály szerint a művek többszörözését végző természetes vagy jogi személyeket terheli.

- 66 Az alapeljárás tárgyát képező rendszer úgy jelenik meg, mint egy kombinált díjrendszer, amely a méltányos díjazás finanszírozása céljából egyidejűleg foglal magában egy, a többszörözést műszaki értelemben végző készülék sebességének függvényében a többszörözési műveletet megelőzően meghatározott díjat, és egy, az elvégzett többszörözések száma függvényében a többszörözési műveletet követően meghatározott díjat.
- 67 Először is, ami az előzetesen meghatározott díjat illeti, a kérdést előterjesztő bíróság többek között arra szeretne választ kapni, hogy az a maximális sebesség, amellyel valamely készülék többszörözéseket végez, releváns szempontot képezhet-e azon díj meghatározásánál, amelyet a védett művek többszörözésére alkalmas készülékek gyártói, importőrei vagy Közösségen belüli vevői kell, hogy megfizessenek e készülékek államterületen történő forgalomba hozatalakor.
- 68 E tekintetben előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy amint az a jelen ítélet 36. és 37. pontjában felidézésre került, egyrészt a méltányos díjazásnak az a célja, hogy megfelelő ellentételezésben részesítse a szerzői jogok jogosultjait a védelem alatt álló művek engedélyük nélküli többszörözéséért. E díjazást ennél fogva úgy kell tekinteni, mint az e jogosultak által a többszörözésből eredően elszenvedett hátrány ellenértékét. Másrészt a Bíróságnak az e hátránnyal mint szemponttal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát mind a magáncélú másolat kivétele, mind a reprográfiai kivétel keretében alkalmazni kell.
- 69 Ebből egyfelől az következik, hogy a méltányos díjazás főszabály szerint a ténylegesen elvégzett többszörözések miatt elszenvedett hátrány ellentételezésére szolgál (a továbbiakban: a tényleges hátrány szempontja), másfelől pedig az, hogy főszabály szerint a többszörözéshez fűződő hátrány kiegyenlítése az e többszörözést végző személyekre hárul, méghozzá a jogosult részére később átutalásra kerülő díjazás finanszírozásával (lásd: Padawan-ítélet, C-467/08, EU:C:2010:620, 45. pont).
- 70 Ezzel együtt a Bíróság elismerte, hogy figyelemmel a felhasználók beazonosításának, valamint az ő arra való kötelezésüknek gyakorlati nehézségeire, hogy megtérítsék az általuk okozott hátrányt a jogosultaknak, a tagállamok bevezethetnek díjat az érintett felhasználók helyett azon személyekkel szemben is, akik a digitális többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkeznek, és akik e címen e berendezéseket jogi értelemben vagy ténylegesen a felhasználók rendelkezésére bocsátják, vagy ez utóbbiak számára többszörözésre irányuló szolgáltatást nyújtanak, és akik a díj összegét a felhasználókra háríthatják át (lásd ebben az értelemben: Padawan-ítélet, C-467/08, EU:C:2010:620, 46. és 48. pont).
- 71 Ez úgy értendő, hogy az előzetesen megállapított ezen díj összege nem határozható meg a tényleges hátrány szempontja alapján, hiszen annak mértéke az érintett készülékek államterületen való forgalomba hozatalakor még nem ismert. E díjat ennél fogva szükségképpen átalány formájában kell meghatározni.
- 72 E tekintetben jogi értelemben véve azokat a személyeket kell a rendelkezésre bocsátás teljes jogú kedvezményezettjeinek tekinteni, akiknek a részére e készülékeket rendelkezésre bocsátják, vagyis azokat a személyeket, akik az említett készülékeknek tulajdonított funkciók teljes körét kiaknázzhatják, ideértve a többszörözést is. Ebből következik, hogy e készülékek többszörözésre való pusztán alkalmassága elegendő a díj érintett személyekre való alkalmazásának igazolására (lásd ebben az értelemben: Padawan-ítélet, C-467/08, EU:C:2010:620, 55. és 56. pont).
- 73 Ugyanakkor a jelen ítélet előző pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból nem vonható le az a következtetés, hogy minden olyan személyről, akinek a részére ilyen készüléket bocsátanak rendelkezésre, vélelmezendő, hogy teljes mértékben ki is aknázza e készülékek többszörözésre vonatkozó műszaki kapacitását, hiszen e kapacitás a műszaki lehetőségeknek megfelelően egy adott időn belül elvégezhető többszörözések maximális számának felel meg.

- 74 Nem vitás ugyanis, hogy mivel a vásárlók és a felhasználók különböző kategóriáinak nem azonosak az igényeik, és nem ugyanazok a korlátok vonatkoznak rájuk, amint azt a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja előírja, így ők egy adott készülék műszaki kapacitását csupán ezen igényeknek és korlátoknak megfelelő mértékben aknázzák ki.
- 75 A készülékek többszörözésre vonatkozó műszaki kapacitásainak kiaknázása eltér, többek között attól függően, hogy az érintett személy közcélú vagy magánhasználatra, kereskedelmi vagy egyéb célból végez többszörözéseket.
- 76 Az olyan díjnak, amelynek összegét átalányjelleggel határozzák meg, és amelynek megfizetése azokra a személyekre hárul, akik készülékeket bocsátanak természetes vagy jogi személyek rendelkezésére többszörözés céljából, főszabály szerint figyelembe kell vennie ezen eltérést, hiszen a hátrány felbecsülése a jelen ítélet előző pontjában említett különböző esetektől függően jelentősen eltérő eredményekre vezethet.
- 77 Az előbbiekből következik, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes az olyan átalánydíj, mint az alapeljárás tárgyát képező, amelyet a gyártó, az importőr vagy a Közösségen belüli vevő fizet meg a többszörözési műveletet megelőzően, a készülék államterületen való forgalomba hozatalakor, amennyiben e díj összegét kizárólag azon sebesség függvényében határozzák meg, amellyel a készülék műszaki értelemben a többszörözés elvégzésére képes.
- 78 Másodsor, ami az utólag beszedett díjat illeti, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy az uniós jog lehetővé teszi-e valamely tagállam számára, hogy a művek többszörözését végző természetes vagy jogi személyek által megfizetendő díj összegét eltérően állapíthassa meg, attól függően, hogy e személyek a díj beszedését illetően együttműködnek-e vagy sem.
- 79 E tekintetben, amint arra a jelen ítélet 36. pontjában emlékeztettünk, a méltányos díjazás célja a jogosultaknak okozott hátrány kiegyenlítése. Márpedig a szerzőnek okozott hátrány azonos marad, függetlenül attól, hogy a díjfizetésre kötelezett együttműködik-e e díj beszedését illetően vagy sem.
- 80 Az együttműködés vagy annak hiánya ennél fogva nem képezhet megfelelő szempontot ahhoz, hogy eltérően állapítsák meg azon díj összegét, amely arra szolgál, hogy a méltányos díjazást – előzetesen – finanszírozza.
- 81 Végül, harmadszor, azt kell megvizsgálni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely egy olyan kombinált rendszert vezet be, amely kumulatív jelleggel foglal magában egy előzetesen megfizetendő átalánydíjat, és egy utólag meghatározott arányos díjat.
- 82 E tekintetben a jelen ítélet 69. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból magától értetődően az következik, hogy a többszörözések elvégzését megelőzően meghatározott díj bevezetése főszabály szerint csak kiegészítő jelleggel engedhető meg, abban az esetben, ha nem lehet beazonosítani a felhasználókat, és ennek következtében nem lehet meghatározni a jogosultak által elszenvedett tényleges hátrányt.
- 83 Mindazonáltal, tekintettel a tagállamok részére biztosított azon lehetőségre, hogy a méltányos díjazás finanszírozásának és beszedésének részletes szabályait, valamint e díjazás mértékét ők maguk határozhatják meg, egy olyan kombinált rendszer, amely egy előzetesen meghatározott átalánydíjból és egy utólag meghatározott arányos díjból áll, *a priori* nem tekinthető a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összeegyeztethetetlennek.

- 84 Ezzel együtt az ilyen rendszernek összességében véve lehetővé kell tennie a méltányos díjazás címén járó azon díj beszedését, amelynek összege lényegében a jogosultak által elszendvedett tényleges hátránynak kell, hogy megfeleljen, azzal, hogy az a tagállam, amely olyan utólagosan meghatározott díjat szeretne bevezetni, amelynek összege az elvégzett többszörözések számától függ, első ránézésre nem tűnik olyannak, mint amely a gyakorlatban a jelen ítélet 82. pontjában említett beazonosítási és becslési nehézségekkel küszködne.
- 85 Ahhoz, hogy a jelen ítélet előző pontjában említett feltételnek megfeleljen, egy olyan kombinált rendszernek, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely egy előzetesen meghatározott átalánydíjból és egy utólagosan meghatározott arányos díjból áll, olyan mechanizmusokat kell magában foglalnia, amelyek – többek között visszatérítés formájában – a különféle felhasználói csoportok terhére történt „túlfizetés” eseteinek kiigazítására szolgálnak (lásd analógia útján: Amazon.com International Sales és társai ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 30. és 31. pont).
- 86 Az ilyen „túlfizetés” ugyanis nem lenne összeegyeztethető a 2001/29 irányelv (31) preambulumbekzdésében foglalt azon követelménnyel, miszerint megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a jogosultak és a védelemben részesülő művek felhasználóinak jogai és érdekei között.
- 87 Az ilyen kombinált díjrendszernek főként olyan mechanizmusokat kell magában foglalnia, többek között visszatérítés formájában, amelyek lehetővé teszik a tényleges hátrány és az átalányjelleggel meghatározott hátrány szempontjainak egymást kiegészítő módon történő alkalmazását.
- 88 A fenti megfontolásokból eredően a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely olyan rendszert vezet be, amely a jogosultakat megillető méltányos díjazás finanszírozása céljából két díjformát vegyít egymással, nevezetesen egyrészt a védelem alatt álló művek többszörözésére alkalmas készülékek gyártója, importőre vagy Közösségen belüli vevője által e készülékeknek az államterületen történő forgalomba hozatalakor – a többszörözési műveletet megelőzően – megfizetett átalánydíjat, másrészt egy kizárólag az elvégzett többszörözések számával megszorított egységár alapján – e többszörözési műveletet követően – meghatározott arányos díjat, amely az e többszörözéseket végző természetes vagy jogi személyeket terheli, amennyiben:
- az előzetesen megfizetett átalánydíjat kizárólag attól a sebességtől függően számítják ki, amellyel az adott készülék a többszörözést végezni képes;
 - az utólagosan beszedett arányos díj attól függően változik, hogy a díjfizetésre kötelezett együttműködött-e a díj beszedését illetően;
 - a kombinált díjrendszer összességében véve nem foglal magában olyan mechanizmusokat, többek között visszatérítés formájában, amelyek lehetővé tennék a tényleges hátrány és az átalányjelleggel meghatározott hátrány szempontjainak egymást kiegészítő módon történő alkalmazását a felhasználók különféle csoportjai tekintetében.

A költségekről

- 89 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontját és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját az e rendelkezésekben említett „méltányos díjazás” fogalmát illetően úgy kell értelmezni, hogy különbséget kell tenni aszerint, hogy a papíron vagy más hasonló hordozón történő többszörözést fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatással járó eljárással bármely felhasználó végzi, vagy pedig azt természetes személy, magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló célból végzi.
- 2) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely lehetővé teszi a tagállamnak, hogy a jogosultakat megillető méltányos díjazás egy részét a szerzők által létrehozott művek kiadóinak juttassa, anélkül hogy e kiadókat bármilyen kötelezettség terhelné arra nézve, hogy biztosítsák, akár közvetve is, hogy a szerzők a díjazás tőlük elvont részét megkapják.
- 3) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával főszabály szerint ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely a méltányos díjazás beszedésének olyan differenciálatlan rendszerét vezet be, amely a zenei kották többszörözéseire is vonatkozik, továbbá e rendelkezésekkel ellentétes az ilyen szabályozás, amely a méltányos díjazás beszedésének olyan differenciálatlan rendszerét vezet be, amely a jogellenes forrásból származó, jogsértő többszörözésekre is kiterjed.
- 4) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely olyan rendszert vezet be, amely a jogosultakat megillető méltányos díjazás finanszírozása céljából két díjformát vegyít egymással, nevezetesen egyrészt a védelem alatt álló művek többszörözésére alkalmas készülékek gyártója, importőre vagy Közösségen belüli vevője által e készülékeknek az államterületen történő forgalomba hozatalakor – a többszörözési műveletet megelőzően – megfizetett átalánydíjat, másrészt egy kizárólag az elvégzett többszörözések számával megszorított egységár alapján – e többszörözési műveletet követően – meghatározott arányos díjat, amely az e többszörözéseket végző természetes vagy jogi személyeket terheli, amennyiben:
 - az előzetesen megfizetett átalánydíjat kizárólag attól a sebességtől függően számítják ki, amellyel az adott készülék a többszörözést végezni képes;
 - az utólagosan beszedett arányos díj attól függően változik, hogy a díjfizetésre kötelezett együttműködött-e a díj beszedését illetően;
 - a kombinált díjrendszer összességében véve nem foglal magában olyan mechanizmusokat, többek között visszatérítés formájában, amelyek lehetővé tennék a tényleges hátrány és az átalányjelleggel meghatározott hátrány szempontjainak egymást kiegészítő módon történő alkalmazását a felhasználók különféle csoportjai tekintetében.

Aláírások